

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai

2013-06-14 Nr. (J.11.) LR-4346
į 2013-05-03 Nr. 2D-2259(4.17)

Kopija

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

DĖL ŽEMĖS ŪKIO IR MIŠKININKYSTĖS PASLAUGŲ TEIKIMO PAGAL PASLAUGŲ KVIŲĄ

Teisingumo ministerija, atsakydama į Jūsų 2013 m. gegužės 3 d. raštą Nr. 2D-2259(4.17) dėl žemės ūkio ir miškininkystės paslaugų teikimo pagal paslaugų kvitą, pažymi, kad Lietuvos Respublikos įstatymai, Vyriausybės nutarimai ir Teisingumo ministerijos nuostatai, patvirtinti Vyriausybės 1998 m. liepos 9 d. nutarimu Nr. 851 „Dėl Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos nuostatų patvirtinimo“, nenumato, kad į Teisingumo ministerijos kompetenciją įeina įstatymų ir kitų teisės aktų bei jų taikymo oficialus aiškinimas ar konkrečios faktinės situacijos nagrinėjimas. Be to, vadovaujantis galiojančiais teisės aktais, Žemės ūkio ir miškininkystės paslaugų teikimo pagal paslaugų kvitą įstatymo reglamentuojami teisiniai santykiai priskirtini Žemės ūkio ministerijos kompetencijai ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos kompetencijai. Atsižvelgiant į tai, toliau pateikiama Teisingumo ministerijos specialistų nuomonė, kuri negali būti vertinama kaip oficialus teisės aiškinimas ar sprendimas konkrečiu atveju.

1. Jei asmuo dirba tam tikrą darbą ar užsiima tam tikra veikla sudaręs darbo sutartį, tuomet šiems santykiams taikomas Darbo kodekso bei kitų teisės aktų, kurie reglamentuoja darbo teisinius santykius, nustatytas reguliavimas. Jei asmuo užsiima tam tikra veikla civilinių sutarčių pagrindu, tuomet taikomos civilinius santykius reglamentuojančių teisės aktų nuostatos. Tam tikri darbai gali būti atliekami nebūtinai sudarius darbo sutartis, bet ir civilinių sutarčių (paslaugų teikimo, rangos ir kt.) pagrindu. Žemės ūkio ir miškininkystės paslaugų teikimo pagal paslaugų kvitą įstatyme reglamentuotas paslaugų teikimas priskirtinas darbų atlikimui pagal civilinę sutartį. Civilinių teisinių santykių atveju asmenų civilinis veiksnumas yra apibrėžtas Civiliniame kodekse, kituose civilinius santykius reglamentuojančiuose teisės aktuose. Vadovaujantis Civilinio kodekso 2.5 straipsnio 1 dalimi, visiškas fizinio asmens veiksnumas, t. y. galėjimas savo veiksmais įgyti civilines teises ir susikurti civilines pareigas, atsiranda, kai asmuo sulaukia aštuoniolikos metų. Civilinio kodekso 2.8 straipsnyje yra reglamentuotas nepilnamečių nuo keturiolikos iki aštuoniolikos metų civilinis veiksnumas. Minėtai asmenų grupei būdingas dalinis civilinis veiksnumas. Civilinio kodekso 2.8 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad nepilnamečiai nuo keturiolikos iki aštuoniolikos metų sandorius sudaro, turėdami tėvų arba rūpintojų sutikimą. Sutikimo forma turi atitikti sudaromo sandorio formą. To paties straipsnio 2 dalyje numatyta, kad nepilnamečiai nuo keturiolikos iki aštuoniolikos metų, be šio kodekso 2.7 straipsnio 3 dalyje numatytų teisių, turi teisę savarankiškai disponuoti savo

pajamomis bei turtu, įgytu už šias pajamas, įgyvendinti autorių teises į savo kūrinčius, išradimus, pramoninį dizainą, taip pat sudaryti smulkius buitinius sandorius.

Civilinio kodekso 2.7 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad už nepilnamečius iki keturiolikos metų sandorius jų vardu sudaro tėvai arba globėjai. Civilinio kodekso 2.7 straipsnio 3 dalyje yra reglamentuotos nepilnamečių iki keturiolikos metų teisės, šioje dalyje įtvirtinta nuostata, kad nepilnamečiai iki keturiolikos metų turi teisę savarankiškai sudaryti smulkius buitinius sandorius, sandorius, susijusius su asmeninės naudos gavimu neatlygintinai, taip pat sandorius, susijusius su savo uždirbtų lėšų, atstovų pagal įstatymą ar kitų asmenų suteiktų lėšų panaudojimu, jeigu šiems sandoriams nėra nustatyta notarinė ar kita speciali forma. Pažymėtina, kad sąvoka „smulkūs buitiniai sandoriai“ apima maisto produktų, knygų ir panašių prekių įsigijimą, kai sandorio kaina nedidelė ir atsiskaitoma grynaisiais pinigais iš karto, sudarant sandorį. Vertinant, ar sandoris yra smulkus buitinis, turėtų būti atsižvelgta į konkrečius faktinius santykius. Sandoriai, susiję su asmeninės naudos gavimu – tai dovanų priėmimas ir pan. Atsižvelgiant į jau minėtas Civilinio kodekso nuostatas, darytina išvada, kad nepilnamečiai iki aštuoniolikos metų gali dalyvauti ūkinėje veikloje, taip pat teikti paslaugas tik tiek, kiek tai leidžia jiems teisės aktais nustatyto veiksnio apimtis.

Civiliniame kodekse ar Žemės ūkio ir miškininkystės paslaugų teikimo pagal paslaugų kvitą įstatyme nėra tiesiogiai reglamentuota, ar paslaugas pagal paslaugų kvitą galėtų teikti mokinys ne atostogų metu. Teisingumo ministerijos nuomone, siekiant atsakyti į šį klausimą, turėtų būti sistemškai įvertintos vaikų švietimą, ugdymą reglamentuojančių teisės aktų nuostatos, atsižvelgiant į vaiko amžių, iki kurio švietimas yra privalomas, švietimo tikslus ir pan., tačiau šių klausimų sprendimas nėra priskirtas Teisingumo ministerijos kompetencijai.

2. Kaip jau minėta, Civilinio kodekso 2.8 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad nepilnamečiai nuo keturiolikos iki aštuoniolikos metų sandorius sudaro, turėdami tėvų arba rūpintojų sutikimą, o Civilinio kodekso 2.7 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad už nepilnamečius iki keturiolikos metų sandorius jų vardu sudaro tėvai arba globėjai (išskyrus tam tikras nurodytas išimtis). Taigi, jei nepilnametis, atsižvelgiant į jo veiksnumą reglamentuojančių teisės aktų nuostatas, turi teisę pats sudaryti konkretų sandorį, tokiu atveju nepilnametis sandoryje, kuris sudaromas raštu, turi pasirašyti pats, taip pat įstatymų nustatytais atvejais nepilnametis kartu turi turėti tėvų arba rūpintojų sutikimą. Tuo tarpu jei nepilnamečio vardu sandorį sudaro jo tėvai arba globėjai, nepilnametis raštu sudaromame sandoryje neturėtų pasirašyti, tokiu atveju sandorį už nepilnametį (t. y. nepilnamečio vardu) pasirašo jo tėvai arba globėjai.

3. Atsižvelgiant į tai, kad paslaugų teikimo pagal paslaugų kvitą sutartis yra civilinė sutartis, pastebėtina, kad paslaugų teikimo sutarčiai yra būdinga tai, kad paslaugų teikėjas veikia savo rizika, t. y. pats pasirenka paslaugų teikimo sutarties įvykdymo būdus ir prisiima atsakomybę. Taigi dėl atsakomybės įvykus nelaimingam atsitikimui teikiant žemės ūkio ir miškininkystės paslaugas pagal paslaugų kvitą pažymėtina, kad šiuo atveju nėra taikomas Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymas, taip pat specialaus atsakomybės reglamentavimo nenustato Žemės ūkio ir miškininkystės paslaugų teikimo pagal paslaugų kvitą įstatymas, todėl asmenų atsakomybę kiekvienu atveju turėtų būti nustatoma, atsižvelgiant į bendrąsias civilinę atsakomybę reglamentuojančias Civilinio kodekso nuostatas, konkrečiu atveju įvertinant Civiliniame kodekse reglamentuotas civilinės atsakomybės sąlygas. Taigi šiuo atveju negalėtų būti iš anksto atsakoma, ar susižeidus paslaugų teikėjui būtų atsakingas paslaugų gavėjas, ar pats paslaugų teikėjas, kadangi, kaip minėta, turėtų būti vertinamos konkrečios situacijos aplinkybės. Atkreiptinas dėmesys, kad Žemės ūkio ir miškininkystės paslaugų teikimo pagal paslaugų kvitą įstatymo 5 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad paslaugų gavėjas turi teisę drausti savo civilinę atsakomybę, paslaugų teikėjo sveikatą ir gyvybę savanoriškąjį draudimą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka.

4. Kaip minėta, paslaugų teikėjas pats pasirenka paslaugų teikimo būdus ir veikia savo atsakomybe. Žemės ūkio ir miškininkystės paslaugų teikimo pagal paslaugų kvitą įstatyme nėra nustatyta pareiga paslaugų gavėjams supažindinti teikėjus su teisės aktais. Manytina, kad paslaugų teikėjams, siekiantiems teikti paslaugas pagal paslaugų kvitą, būtų tikslinga susipažinti su Žemės ūkio ir miškininkystės paslaugų teikimo pagal paslaugų kvitą įstatymo, šio įstatymo įgyvendinamųjų

teisės aktų nuostatomis, taip pat su kitų teisės aktų, kurie reglamentuoja klausimus, susijusius su paslaugų teikimu, nuostatomis. Pažymėtina, kad kai teisės aktas nustatyta tvarka yra oficialiai paskelbiamas, laikoma, kad visiems asmenims tampa žinomas šio teisės akto turinys. Atkreiptinas dėmesys, kad Žemės ūkio ir miškininkystės paslaugų teikimo pagal paslaugų kvitą įstatymo 5 straipsnio 6 dalyje, taip pat Žemės ūkio ir miškininkystės paslaugų kvito pildymo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2013 m. vasario 26 d. įsakymu Nr. A1-74/3D-140, 2 priede „Žemės ūkio ir miškininkystės paslaugų kvitų knygelės reikalavimų aprašas“ yra reglamentuota, kokią informaciją paslaugų gavėjas turi suteikti paslaugų teikėjui.

Jei Žemės ūkio ministerijos ar Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuomone teisinis reguliavimas, nustatytas Žemės ūkio ir miškininkystės paslaugų teikimo pagal paslaugų kvitą įstatyme, nėra pakankamas ir būtų nuspręsta rengti teisės aktų projektus, susijusius su žemės ūkio ir miškininkystės paslaugų teikimo pagal paslaugų kvitą papildomo reglamentavimo, Teisingumo ministerija dėl parengtų teisės aktų projektų teiktų išvadas teisės aktų nustatyta tvarka.

Teisingumo viceministras

Giedrius Mozūraitis